

Mörk skildring av kvinnlig utsatthet

Författaren. Stina Nilsson Bassell är född i Västervik, men bor och verkar i Norrköping.
Foto: Robert Svensson

Författaren Stina Nilsson Bassell, som bor i Röda stan i Norrköping, har skrivit ”I mjölnarens spår” – en historisk roman som pendlar mellan spröd lycka och djupaste olycka.

Ny Bok 4 september 2015 19:00

Det här är en recension. Åsikterna i texten är skribentens egna.

”I mjölnarens spår” berättas om den 22-åriga Emma Klasdotter som gifter sig med storbonden Niklas Niklasson, år 1895. Hennes nya hem blir Havdellska gården, strax utanför Åtvidaberg. Den unga kvinnan, som var förälskad i en annan man och full av livslust, kastas in i ett äktenskap som blir kantat av vidrigheter. Den egna familjen sviker henne också när hon gifts bort med Niklas som är hänsynslös och elak. Livet på gården blir bara värre och värre. Den blir till ett riktigt fängelse, där det starka kvinnoföraktet går i arv från far till son.

Romanen påminner om en våldsam melodram – den för mina tankar till ”Räddad”, som spelades på Östgötateatern för några år sedan, där 1800-talsdramatikern Alfhild Agrell utvecklar sin syn på kvinnans små möjligheter att förverkliga sig själv inom äktenskapet i slutet av 1800-talet.

Språket i ”I mjölnarens spår” är rikt, blommigt och kanske mer utvecklat än i Stina Nilsson Bassells tidigare böcker. Berättelsen är mörk och sker i två tidslinjer, 1936 och 30–40 år

tidigare, ett grepp som borde kunna skapa dynamik och spänst. Men tyvärr känns boken ändå bitvis tungläst och endimensionell. Romanen har närmast formen av tät monolog. Kanske kunde författaren ha skapat mer livlig berättelse med hjälp av mera dialog. Alltför stor del av boken filtreras genom Emmas blick och minnen, och hur mycket man än förstår att författaren ställer sig på hennes sida, vill man som läsare själv få skapa sig en bild av karaktärerna genom deras egna handlingar och ord. Men i andra halvan av boken, får andra romanfigurer egen röst, bland annat genom brev av Emmas stora kärlek Alfred och hennes syster Helga.

Även i de tidigare romanerna ”Eko av natt” och ”Andetag” har Stina Nilsson Bassell skrivit om kvinnovåld och destruktiva relationer. Men romanen sätter inte bara ljuset på kvinnans utsatthet och begränsade frihet – utan även på omgivningens underlåtenhet att hjälpa. Grannarna ser den nedtryckta Emma komma klädd i eländiga trasor men nöjer sig med att viska, skvallra och skratta. Det är befriande när texten utvecklas till ett kraftfullt brandtal mot människornas feghet och brist på empati.

Men även Emma själv, som hör genom dörren hur hennes son misshandlas av sin far, undviker att agera. Och där ringar romanen in viktiga frågor om något bultande aktuellt i en tid då räddningstjänsten slår larm om att vittnen till olyckor inte hjälper till för att rädda liv – utan istället ställer sig och filmar.

Litteratur

Stina Nilsson Bassell

I mjölnarens spår

Ebes Förlag

Sara Segraeus

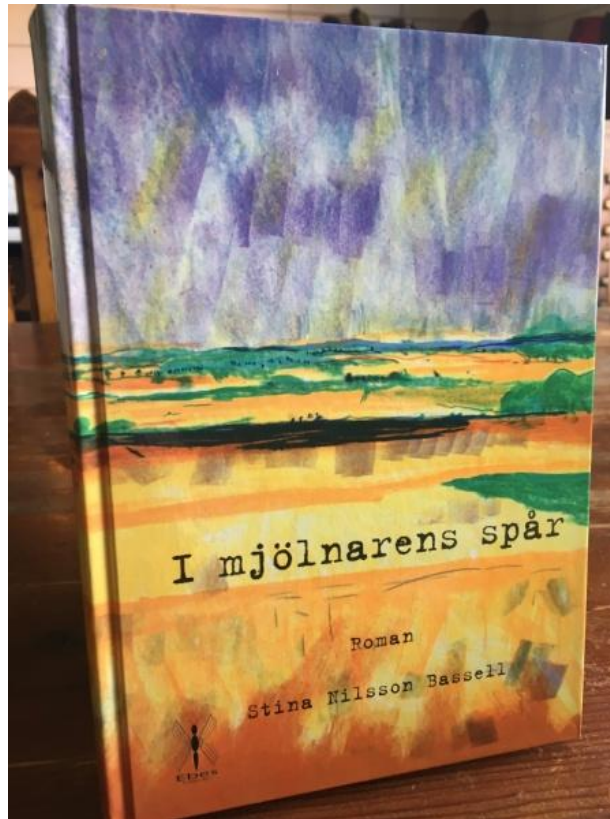

Foto Privat

Andersson på Oscarschans

"En duva satt på en gren
rade på tillvaron"
arsbidrag. Just nu
USA."Det har
lse, jag tror vi kan
er regissören.

städer i USA och har fått ett
översvallande mottagande.
Andersson speciella icke-nar-
rativa stil hyllas, vilket inte är
betydelsefyllt i Oscarssam-
manhang.

Pia Lundberg, ordförande
för den svenska Oscarskom-
mittén, påpekar att katego-
rin bästa icke engelsksprå-
kiga film har förändrats på
senare år.

Nu letar man aktivt efter
filmer som är konstnärligt
utmanande snarare än klas-

siskt kommersiella. Därför
är festivalfilmer ofta i tävlan
och "En duva satt på en gren
och funderade på tillvaron"
vann påpassligt Guldljeonet
vid filmfestivalen i Venedig
i fjol.

**Vad smäller högst, ett
Guldljeon i Venedig eller
en Oscar i Los Angeles?**

–Det var en svår fråga. För
tio år sedan hade jag nog
sagt ett Guldljeon. Då hade
jag nog betecknat Oscars-

galan som lite ydlig. Men nu
tror jag chansen är större än
tidigare.

**Nu ska jag inte
vara falskt
biyggsam men jag
var inte beredd på
att det här skulle
vara en så stor
händelse.**

Roy Andersson

någonsin, säger Roy Anders-
son.

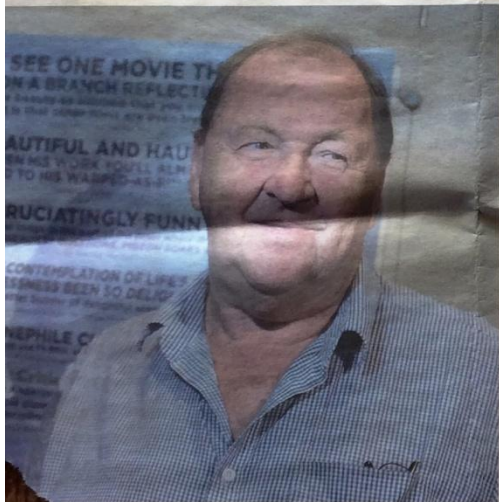
För tillfället jobbar Roy
Andersson vidare på sin nya
film, den som kallats för
den fjärde delen i hans folk-
hemstrilogi.

– Filmens arbetsnamn är
"Om det oändliga" eller "On
infinity" på engelska. Det är
så poetiskt och så rikt. Vi be-
höver mer filosofi och poesi
i filmen idag, säger han.

**På tisdagen offentliggjorde
också Finland sitt Oscars-
bidrag. Man väljer att skicka
Klaus Härös "Faktaren", upp-
ger FNB.**

Vilka fem bidrag som i
slutändan tävlar om utmär-
kelsen tillkännages den 14
januari 2016. Oscarsgalan
äger rum den 28 februari
2016. (TT)

Miranda Sigander
Daniel Martinsson

skedet men också över de fina recensioner hans film har fått i USA.

Foto: Bertil Ericson/TT

ner byxor
igt. Sen blev
övånad

Hur tycker du själv att
ert samarbete i gruppen
funkade?

Väldigt bra. Jag hade ex-
yn tur och hamnade med
h superduktiga
och jag kunde inte
i en bättre grupp.

inte så något var jobbig.
När man själv står på scen-
nen är det svårt att veta hur
det låter och ser ut.

Hur tycker du själv att
ert samarbete i gruppen
funkade?

Väldigt bra. Jag hade ex-
yn tur och hamnade med
h superduktiga
och jag kunde inte
i en bättre grupp.

FÖRFATTAREN Stina Nilsson Bassell är född i Västervik,
men bor och verkar i Norrköping. Foto: Robert Svensson

Mörk skildring av kvinnlig utsatthet

Författaren Stina Nilsson
Bassell, som bor i Råda
stan i Norrköping, har
skrivit "I mjölnarens
spår" – en historisk
roman som pendlar
mellan spröd lycka och
djupaste olycka.

LITTERATUR

Stina Nilsson Bassell
I mjölnarens spår
Ebes Förlag

"I mjölnarens spår" berät-
tas om den 22-åriga Emma
Klasdotter som gifter sig
med storbonden Niklas
Nilsson år 1805. Hennes
nya hem blir Hävdellåka
gården, strax utanför At-
vidaberg. Den unga kvin-
nan, som var förälskad
i en annan man och full av
livslust, kastas in i ett äk-
tenskap som blir kantat av
vidrigheter. Den egna fam-
iljen sviker henne och
så när hon gifts bort med
Niklas som är hänsyns-
lös och elak. Livet på går-
den blir bara värre och
värre. Den blir till ett rik-
tigt fängelse, där det star-
ka kvinnoföraktet går i arv
från far till son.

Romanen påminner om en
våldsamt melodram – den
för mina tankar till "Råd-
dad", som spelades på Öst-
göteatern för några år
sedan, där 1800-talsdra-
matikern Alfihild Agrell ut-
vecklar sin syn på kvin-
nans små möjligheter att
förverkliga sig själv inom
äktenskapet i slutet av
1800-talet.

Språket i "I mjölnarens
spår" är rikt, blomligt
och kanske mer utvecklat
än i Stina Nilsson Bassells
tidigare böcker. Berättel-
sen är mörk och sker
i två tidslinjer, 1936 och
30–40 år tidigare, ett
grepp som borde kunna

skapa dynamik och spänst.
Men tyvärr känns boken
ändå bitvis tungläst och
endimensionell. Romanen
har närmast formen av tåt-
monolog. Kanske kunde
författaren ha skapat mer
livlig berättelse med hjälp
av mera dialog. Allt för stor
del av boken filteras ge-
nom Emmas blick och
minnen, och hur mycket
man än förstår att förfat-
taren ställer sig på hennes
sida, vill man som läsare
själv få skapa sig en bild av
karaktärerna genom deras
egna handlingar och ord.
Men i andra halvan av bo-
ken, får andra romanfigu-
rer egen röst, bland annat
genom brev av Emmas stro-
ra kattek Alfred och hen-
nes syster Helga.

Även i de tidigare roma-
nerna "Eko av natt" och
"Andetag" har Stina Nil-
sson Bassell skrivit om kvin-
novåld och destrukti-
va relationer. Men roma-
nen sätter inte bara ljus
på kvinnans utsatthet
och begränsade frihet –
utan även på omgivning-
ens underlåtenhet att hjäl-
pa. Grannarna ser den
nedtryckta Emma komma
klädd i eländiga trasor
men nöjer sig med att
viska, skvallra och skratta.
Det är befriande när text-
ten utvecklas till ett kraft-
fullt brandtal mot männis-
kornas leghet och brist på
empati.

Men även Emma själv, som
hör genom dörren hur
hennes son misshandlas
av sin far, undviker att age-
ra. Och där ringar roma-
nen in viktiga frågor om
något bultande aktuellt
i en tid då räddningstjän-
sten slår larm om att vitt-
nen till olyckor inte hjäl-
per till för att rädda liv –
utan istället ställer sig och
filmfar.

Sara Segraeus